

УДК 811'255

О. М. Образцова, О. В. Образцова

ВИГУКОВІ ВИСЛОВЛЕННЯ: ПРОБЛЕМАТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Стаття висвітлює проблему перекладу вигуківих речень, стислість форми яких сприяє їх комунікативній полісемантичності. Автори обґрунтовують закономірність варіативності перекладу вигуків та важливість врахування при перекладі синтаксичних та пунктуаційних характеристик тексту оригіналу. Визначено прагматико-комунікативний зміст вигуківих висловлень в оригіналі творів; систематизовано способи відтворення цих висловлень в текстах перекладу; встановлено ступінь адекватності фрагментів перекладу оригіналу; визначено причини та наслідки виявлених розбіжностей відтворення вигуків при перекладі художнього твору.

Ключові слова: висловлення-вигук, прагматико-комунікативний зміст, переклад, адекватність перекладу

Статья освещает проблему перевода предложений — междометных возгласов, сжатость формы которых способствует их коммуникативной полисемантичности. Авторы обосновывают закономерность некоторой вариативности перевода предложений-междометий и значимость учета синтаксических и пунктуационных характеристик текста оригинала. Определено прагматико-коммуникативное содержание междометных высказываний в оригинале произведений; систематизированы способы воссоздания соответствующих фрагментов в текстах перевода; установлена степень адекватности фрагментов перевода оригиналу; определены причины и последствия выявленных расхождений воссоздания междометных предложений при переводе художественного произведения.

Ключевые слова: высказывание-междометие, прагматико-коммуникативное содержание, перевод, адекватность перевода

The article considers the problem of translating vocatives (utterances-interjections). Vocatives concise form provokes their communicatively based multiple semantics. The authors ground up the necessity to take into account the Source text formal syntactic and punctuation features; show certain regularity and variation in translating vocatives, depending upon the utterances semantics. The conclusions are based upon the results of the complex comparative analyses of the

vocatives form, communicative and pragmatic contents in the source texts as well as the ways of rendering original vocatives in the target texts. Special attention is focused at the level of the respective Source-Target texts fragments adequacy; revealing the inadequacy potential reasons and consequences.

Key words: *interjectional utterance (sentence), pragmatic and communicative content, translation, adequacy of translation*

Зважаючи на зростання потреби у підготовці перекладачів-практиків, у програмах українських вишів міцно затвердився “переклад” як фахова лінгвістична спеціалізація та дисципліна. Переклад не є механічним добром словникових відповідників, це — творчий процес. Тому під час підготовки фахівців значна увага приділяється принципам роботи з текстом залежно від його функціональної та жанрової специфіки. Аналітична ж робота з порівняння оригіналу тексту та його перекладу (або варіантів перекладу) стає незамінною складовою не тільки навчання майбутніх перекладачів, а й розвитку самої теорії перекладу. Тексти художніх творів з точки зору дослідження творчих стратегій у перекладі дають найбільш плідний матеріал для спостереження. Попри значну кількість досліджень перекладацької відповідності різних лексичних та граматичних явищ, розвідок стосовно перекладу вигуківих висловлень майже не знаходимо. Тому, зважаючи на теоретичну і практичну значимість можливих результатів зіставних досліджень саме вигуківих висловлень в мовленні персонажів в оригіналі та перекладі художніх творів, пропонується наукова розвідка є **актуальною**.

Об’єктом дослідження обрано вживання вигуківих висловлень в мовленні персонажів англійських художніх творів та відповідні їм фрагменти тексту у перекладі. **Предметом** даної розвідки стали особливості вживання вигуківих висловлень в мовленні персонажів в оригіналі творів (зокрема синтаксичний статус та прагматико-комунікативний зміст таких висловлень), а також способи їх відтворення в текстах перекладу з метою визначення адекватності перекладу. **Метою** статті є визначення причин і наслідків можливих розбіжностей відтворення специфіки мовленнєвої характеристики персонажа при перекладі художнього твору.

Досягнення зазначеної мети передбачає вирішення низки **завдань**, зокрема: визначити синтаксичний статус та прагматико-комунікативний зміст вигуківих висловлень в оригіналі творів; виявити і систематизувати способи відтворення відповідних фрагментів в тек-

стах перекладу творів; визначити синтаксичні та прагматико-комунікативні параметри відповідників; зіставивши їх із відповідними фрагментами оригіналу творів, виявити адекватність фрагментів перекладу фрагментам оригіналу; виявити можливі розбіжності із відповідним оригіналом твору; визначити причини та можливі наслідки таких розбіжностей.

Викладення і обґрунтування основних результатів дослідження.

Проведене нами дослідження синтаксичних побудов, що функціонують в мовленні як виокремлені одиниці (пунктуаційно оформлені як речення), спрямоване на визначення синтаксичного статусу таких побудов на основі встановлення комплексу їх структурних, семантичних та прагматико-комунікативних параметрів [3], виявило явище значної варіативності інтерпретації та певної полісемантичності як самих досліджуваних побудов, так і, залежно від них, контексту, що безпосередньо їх оточує. Для досліджених побудов запропоноване і обґрунтоване термінологічне визначення “висловлення часткової або нульової предикації (ВЧ/НП)” [3, с. 23], які, залежно від можливості / неможливості відтворення повного гіпотетично вихідного речення, було класифіковано на ВЧ/НП відновлюваного або невідновлюваного типу.

Деякі випадки варіативності інтерпретації ВЧ/НП нами описані [2] в плані визначення синтаксичного статусу самих ВЧ/НП. Гіпотетично варіативність інтерпретації фрагментів тексту може постати як певна проблема при перекладі творів. Тому в межах даної публікації розглянемо варіативність інтерпретації змістових характеристик ВЧ/НП з огляду можливості їх адекватного відтворення в тексті перекладу твору. Визначимо, чи є спосіб перекладу залежним від структурно-синтаксичних, семантичних та прагматико-комунікативних параметрів ВЧ/НП в оригіналі. Для порівняння оригіналу та перекладу обираємо два з досліджених творів — “Сутінки” Ст. Майер та “Ангели та демони” Д. Брауна в оригіналі та доступному в Інтернет перекладі російською.

Особливу увагу приділимо одному з різновидів ВЧ/НП невідновлюваного типу — вигуківим висловленням, оскільки вони виявлені найкоротшими за формою і, ймовірно, найглибшими і найрізноманітнішими за своїми змістовими характеристиками. Традиційна граматики, якщо й згадує вигуківі речення, то виключно як такі, що

виражають емоції мовця і тому пунктуаційно оформлені як окличні речення.

В ході дослідження [3] англомовних творів було, в цілому, підтверджено прагматико-комунікативну класифікацію висловлень, представлених виключно формами вигуку, запропоновану в 70-ті роки ХХ ст. А. К. Корсаковим [1, с. 96–119]. Услід за А. К. Корсаковим виявлені нами однослівні ВЧ/НП невідновлюваного типу було розподілено на групи у відповідності до вираженого висловленнями змісту за прагматико-комунікативною функцією. За А. К. Корсаковим, вигуківі висловлення вживаються на позначення згоди/заперечення (традиційно *Так/Hi* слова-речення); зову (кличу), звертання; можуть виражати емоції, почуття мовця, його ставлення до ситуації; свідчити про вагання; ставити у своєрідній формі питання; виражати спонукання до дії, команди; можуть вживатися як формули ввічливості (т. зв. комунікеми, комунікативи) або імітувати звукові характеристики процесів. Тобто, вигук вживається не виключно задля вираження емоцій мовця, його вживання як окремого речення в мовленні є набагато ширшим.

В досліджених матеріалах вигуки (частининомовний статус лексеми, що утворює однослівне ВЧ/НП) дійсно функціонують як формули ввічливості, зову, виражають згоду/незгоду, емоції мовця, вагання та питання. Імітації звуків процесів не спостерігалось (перелік подаємо у послідовності низхідної частотності). Найчастотнішим виявилось вживання однослівних вигуківих висловлень як формул ввічливості (ВЧ/НП-комунікем) — 80,46 % (210 випадків), наприклад: *Laura reached out her cold hand and squeezed Shadow's hand in hers. She had the gold coin he had given her around her neck, on a golden chain. "That looks nice", he said. "Thanks". She smiled, prettily* [10, с. 52]. Вигуківі висловлення (86 випадків), вжиті для вираження згоди / заперечення, складають 3,99 % від однокомпонентних ВЧ/НП *Так/Hi*, наприклад: "... *So you need a car?*" — "**Right**". [10, с. 90]; *Wednesday knocked at the door. There was no response. He knocked again, louder this time. "Okay! Okay! I heard you! I heard you!"* [10, с. 26].

Ті ж вигуківі висловлення, що виражають емоції мовця (ВЧ/НП-вокативи), посідають лише третє місце за частотністю (85 випадків — 2,73 % від всіх однокомпонентних ВЧ/НП невідновлюваного типу), наприклад: *"A stereo for my truck". And various unknowns. "Wow." "Yeah",*

I agreed [10, с. 91]); *Although MSNBC has yet to confirm a motive for the attack, our sources tell us that responsibility for the murders has been claimed by a group calling themselves the Illuminati*. Olivetti exploded. *“What!”* [3, с. 111].

Функціонують вигуки і як зови, звертання — 4,89 % від всіх ВЧ/НП-зовів (22 випадки), наприклад: *“Hey!” she shouted. “Hey! I’m talking to you!”* — *Shadow turned* [10, с. 18]. Інші прагматико-комунікативні різновиди вигукових ВЧ/НП включають спонукальні (16 — 0,51 %), питальні (9 — 0,27 %) та такі, що виражають вагання (5 — 0,16 %). Наприклад: *Shh.* — *Are they going to kill us? Papa?— Shh.* [13, с. 18]; *But how many of them know who you are? Eh?* [10, с. 104]; *“Would it be all right if I joined you?” he asked in his silken, irresistible voice. “Er... sure”, Jessica breathed. “Um, actually, Bella, we already ate while we were waiting — sorry”, Angela confessed* [15, с. 45].

Про певне емоційне навантаження вигукових висловлень могли б свідчити комунікативний тип речення та пунктуація.

Нами ж виявлено, що дійсно, двокомпонентні ВЧ/НП-вокативи є переважно окличними (93,12 %): *“Poor Desdemona! Her brother falls in love and leaves her behind in New York. How is she?”* [13, с. 22]. В цілому ж за комунікативним статусом вигукові висловлення в дослідженому корпусі текстів вжито, здебільшого, як розповідні, питальні та спонукальні речення (без знаку оклику). Наприклад: розповідні — *“But if what he said is true then does it make you a sinner, Baba?”* — *“Hmm”*. — *Baba crushed an ice cube between his teeth* [12, с. 6]; *“Bella, that one’s been out of the theater forever”*. *“Oh”*. *I frowned* [14, с. 14]; питальні — *“Where are they? <...> “Well? Where are they?”* [10, с. 46]; спонукальні (в основному без знаку оклику) — *We’re going to be hiking in the Goat Rocks Wilderness, just south of Rainier. ... “Oh, well, have fun”*. *I tried to sound enthusiastic* [15, с. 30]; *He fell to the ground and pulled the boy to him. Shh, he said* [13, с. 18]; *“You’re English, right?” ... “Actually, no. I’m American”*. *The man looked embarrassed. “Oh heavens, forgive me”* [9, с. 84].

Слід зауважити, що порівняння пунктуаційних знаків (також факту їх наявності або відсутності) у таких ВЧ/НП наводить на думку, що знаки лише маркують певні паузи тієї чи іншої довжини: *“Should we go downstairs?” I finally asked. “What? Oh, right. Yeah. Let’s go”* [13, с. 98]; *And I said, “Who’s looking for me?” because I thought it might be Mother and the policeman in Swindon had phoned her up with the phone number I told*

him. But he said, "A policeman". And I said, "I know". And he said, "**Oh, Right**" [14, с. 48]; "I do have some trouble with incoherency when I'm around him", I admitted. "**Oh, well**. He is unbelievably gorgeous" [15, с. 55]; "That's all right, Dad, I'll probably just be in dressing rooms all day — very boring". "**Oh, okay**" [15, с. 22]; "I'm sorry, I have such fond memories of Kabul. Hard to believe it's the same place you're telling me about". "Have you been there lately?" "**God no**" [13, с. 180]. Водночас, особливості вимови окремих вигуків в текстах підкреслено графічно: "**NOOOOOOOOOOOO!**" [9, с. 145]; "**W-o-w**". She exaggerated the word into three syllables [15, с. 55]. "**OULOULOULOULOULO! OULOULOULOULOULO!**" [9, с. 56].

Якщо вигуків ВЧ/НП "виражають емоції мовця", то з'ясуємо, які саме. Комунікативно-прагматичний та змістовий аналіз ситуацій вживання вигуків ВЧ/НП та вигуків елементів у інших типах речень в текстах корпусу мовного матеріалу свідчить про те, що один і той же вигуківий елемент, вжитий у різних ситуаціях (монологів, діалогів), виражає різні емоції мовця: збентеження, здивування, жаль, тугу, радість, ніяковість тощо — залежно від самої ситуації та теми мовлення.

Широкому вживанню вигуку у безлічі різних ситуацій для вираження різних емоцій і почуттів сприяють його природність та простота форми. Тому лексична семантика вигуку є абстрагованою від конкретних смислів і значень. Так, наприклад, в наступному уривку: *As the wall curved left, the tunnel opened into a semicircular alcove. Oddly, there was faint light here. In the dimness Langdon saw the outline of a heavy wooden door. "Uh oh", he said* [8, с. 91] вигук **Uh oh** водночас може інтерпретуватися як вираження подиву, захвату від масивності, величчї побаченого; як підтвердження здогадки, що щось подібне буде побачено; чи, навіть, як зітхання після важкого пройденого шляху.

Ще більше емоцій: розпачу, відчаю, обурення, образи і т. п. можна "почути" у вигуку-плачу персонажа при отриманні звістки про смерть сина: *The ear-splitting cry my grandmother let out when she learned of the disaster cannot be done justice in print. <...> She took the hem in her hands, as ancient Near Eastern ululations issued from her throat. "OULOULOULOULOULO! OULOULOULOULOULO!"* [9, с. 56].

У певній частині ситуацій, як стає очевидним з аналізу текстів, мовець свідомо використовує вигуки, в основному такі, що виражають погодження (наприклад, *Oh, well*), щоб відтягти момент (або

уникнути) відповіді, створюючи враження розмірковування через неповноту усвідомлення почутого, побаченого і, як наслідок, неможливість надати повну відповідь одразу. Так, наприклад, у наступному уривку з роману Meyer St. *Twilight* персонаж лікар, щоб не видати неохочою реплікою правду про себе і свого “сина” Едварда (вампірів), вживає низку однослівних вигуківих елементів замість сподіваної від нього репліки-відповіді на зауваження дівчини: *“It sounds like you were extremely lucky”, Dr. Cullen said, smiling as he signed my chart with a flourish. “Lucky Edward happened to be standing next to me”, I amended with a hard glance at the subject of my statement. “Oh, well, yes”, Dr. Cullen agreed, suddenly occupied with the papers in front of him. Then he looked away, at Tyler, and walked to the next bed. My intuition flickered; the doctor was in on it.* Аналогічно, застигнутий зненацька складним питанням, співбесідник промуркотів щось незрозуміле, щоб не відповісти нісенітницею чи не вдатися до теоретичних пояснень: *“But if what he said is true then does it make you a sinner, Baba?” — “Hmm”. — Baba crushed an ice cube between his teeth [12, с. 6].*

Розглянемо низку прикладів паралельно в оригіналі та перекладі, визначивши спосіб відтворення вигуківих висловлення, та порівняймо змістові (прагматико-комунікативні) характеристики відповідних фрагментів.

Зіставний аналіз проаналізованих текстів оригіналу та перекладу виявив, що вигуківі висловлення оригіналу перекладено вигуками ж нечасто — в основному, в тексті перекладу роману “Ангели та демони” Д. Брауна, наприклад: *He suddenly felt a wave of panic, realizing where he was. “My God! I didn’t bring my passport!” → О Господу! Я же не взяв паспорт!; He stared in wonder. “G... God”. Langdon nodded. → Б... Боже мой! — прошептал изумленный Лэнгдон; “Sweet Jesus!” Langdon cried, stumbling back in horror. → “Боже, спаси и помилуй!..” — сами собой беззвучно прошептали его губы. “Wow!” he said, sounding amazed. “So that explains it” (that виділено графічно в оригіналі) → Ого! Теперь все понятно! — восхитился он; My God, he thought. I’m in the land of Oz. → О Господи, — промелькнула мысль у Лэнгдона, — я попал в страну Оз”.*

Вигуками перекладено вигуківі висловлення оригіналу в тих випадках, коли такі ВЧ/НП в оригіналі виконували прагматико-комунікативну функцію вокативу (див. щойно наведені приклади), а також функцію заповнювача паузи — для вираження вагання, коли

співрозмовник не знає, що конкретно відповісти на репліку, яка його збентежила, наприклад: *Langdon felt awkward, not sure what this had to do with anything. "Um, God created... light and dark, heaven and hell" — was scientifically probable*. → **Хм...** *Бог создал свет и тьму... небо и землю... рай и ад...*; **"Oh"**, *Langdon said, wondering if the Hubble-fanatics in the Harvard Astronomy Department ever mentioned Lemaotre in their lectures.* → *Интересно, упоминают ли этого Лемэтра фанатичные поклонники Хаббла с факультета астрономии Гарвардского университета, когда читают лекции своим студентам, подумал Лэнгдон. Вслух он этот вопрос, правда, задавать не стал, ограничившись неопределенным: — О...* (Особливо зазначимо перекладацьку трансформацію переміщення в останньому з наведених прикладів: в оригіналі вигук починає фрагмент, в перекладі — стоїть на його кінці. У такий спосіб перекладач роз'яснив і підкреслив комунікативно-прагматичну функцію вигукового ВЧ/НП.)

В інших випадках виявляємо, що вигукові ВЧ/НП різного прагматико-комунікативного змісту в тексті перекладу не відтворено їх відповідниками, хоча словники подають тим чи іншим вигукам певні варіанти перекладу. Наприклад: *ah* (int) = *ax!* [БАРС. — Т. 1. — С. 60]; *oh* = *o*; *well* (int) = *ну, вот те раз!*, *ну что ж, ну и ну, вот те на, вот так так* [БАРС. — Т. 2. — С. 124, 773]. Зважаючи ж на той факт, що вигуки за своїм змістом є дуже абстрактними і виражають цілу гамму намірів, почуттів і емоцій, наведені в словниках варіанти перекладу для одного з вигуків вживаються при перекладі й інших, наприклад: *"When Lemaotre "Creationism", Vittoria declared. "The battle over how the universe came to be". Oh, Langdon thought.* → **Вот это да**, *подумал Лэнгдон.*

В досліджених матеріалах зміст вигукового висловлення або вигукових фраз в межах речення в перекладі відтворено іншими частинами мови — прислівниками (наприклад: **Oh, they're not.** → **Естественно!**; **Well, good luck.** → **Ну ладно, пока**); займенниками (наприклад: *"So, this is a lot different than Phoenix, huh?" he asked. "Very..."* → **Что, не очень похоже на Финикс? — спросил Эрик. — Да уж**); частками (наприклад: *"It doesn't rain much there, does it?" — "Three or four times a year". — "Wow, what must that be like?" he wondered.* → **Не представляю, как же без дождя?!**).

І навпаки, вигуки в перекладі відповідають лексемам іншого частини мовного статусу тексту оригіналу, наприклад: *"Sister Francisca*

*says raindrops are angels' tears coming down to wash away our sins". — "Same thing you're doing... wondering why raindrops fall". — "I'm not wondering why they fall! I already know!" The priest gave her an astonished look. "You do?" → Да что ты говоришь!; "Perhaps miracle is the wrong word. I was simply trying to speak your language". — "My language?" Langdon was suddenly uncomfortable. → Возможно, я употребил не совсем подходящее слово. Просто старался говорить на понятном вам языке. — **Ах вот как!** — Лэнгдон вдруг почувствовал себя уязвленным.*

В частині фрагментів-відповідників оригіналу вигукове висловлення або вигук як такий в перекладі взагалі не відтворено, наприклад: *Um, Government, with Jefferson, in building six.* → *Политология у мистера Джефферсона в шестом корпусе; Langdon looked up. He felt suddenly dumb. "Yes. Well... sort of".* → *Да... В некотором роде.*

Ймовірно, перекладач вважав вживання вигуків в мовленні персонажів не більш ніж рисою розмовного стилю, яка не несе додаткової інформації для сприйняття образів. При цьому слід зазначити, що використано принцип компенсування випущених вигуків як елементів тексту оригіналу. Так, в низці прикладів виявляємо наявність вигуківих елементів у таких фрагментах тексту перекладу, відповідники яких в оригіналі вигуків не мали (див. приклади, наведені вище: "*Да что ты говоришь!*"; "**Ах вот как!**") і, наприклад: "*So, this is a lot different than Phoenix, huh?*" he asked. "**Very...**" → *Что, не очень похоже на Феникс? — спросил Эрик. — Да уж.*

Такі трансформаційні перетворення фрагментів тексту при перекладі свідчать про перекладацьку стратегію переважного збереження змістових компонентів тексту, приділяючи особливу увагу саме лексичному складу фрагментів тексту. У такий спосіб зміст реплік з вигуківими елементами та висловленнями, в цілому, відтворено.

Зазначимо, однак, що така стратегія втілюється за рахунок значного нівелювання формальних, як правило, синтаксичних, параметрів тексту. Вище ми зазначали несуттєвість знаків пунктуації для визначення синтаксичних характеристик висловлень з вигуками або виключно вигуківих ВЧ/НП. Разом з тим певна суттєвість вживання відповідних пунктуаційних знаків виявляється при порівнянні текстів оригіналу і перекладу.

Так, лексема **Wow** в словниках визначається як вигук, який вимовляють, коли чимсь дуже вражені або здивовані та ілюструється при-

кладами зі знаком оклику, наприклад [5, с. 1779]. В тексті ж оригіналу в багатьох ситуаціях цей вигук, вжитий як частина речення або цілісне висловлення, вживається без знаку оклику і виражає певною мірою здивування, але не захоплення. Так, в ситуації, з якої взято наступні приклади, вигук вжито із крапкою або комою, тобто, немов би навмисно вимовлене без сподіваної інтонації радощів. *Wow, Dad, I love it! Thanks! — Well, honey, I kind of already bought it for you. As a homecoming gift. — Charlie peeked sideways at me with a hopeful expression. — Wow. Free.* Дійсно, дівчина, приїхавши в чуже для неї місто до батька, ще не відчуває себе вдома, своєю. Авторка неодноразово натякає на початкову відсутність взаємної довіри й розуміння між батьком та донькою. Тому в описуваній ситуації в оригіналі дівчина не виражає захоплення, навпаки, вона не дуже приємно вражена подарунком батька — авто, що не тільки не є фешенебельним, модним, а ще й є старим, випущеним задовго до її народження. Зрозумілим стає вживання очікуваного вигуку радості, але без такої, про що і свідчить відсутність знаків оклику.

Читаючи ж переклад відповідного фрагменту, подумки бачиш діаметрально протилежну картину — дівчина широко радіє подарунку. Пор.: “*Папа, машина отличная, спасибо!*” і далі “*Вот так! Бесплатно!*” Лінгвістично, на рівні тексту або його частини, начебто, все еквівалентно, але на когнітивному рівні в плані сприйняття й вибудови образів твору виникає невідповідність. Розвиток образів головної героїні та її батька дещо змінено — з відносин між батьком та дівчиною виключено період психологічного “притирання”, ці відносини спрощено, стандартизовано у відповідності до запрограмованого стереотипу.

Вважаємо важливим зазначити наступне. Відомо, що текст є лише посередником, засобом, інструментом, “склом», через яке ми бачимо реальність, що відкривається за текстом. Читаючи текст, “ми розуміємо не текст, а світ, який стоїть за текстом» [6; 7]. Фантазійний світ, описаний автором у творі, читачем відтворюється у його уяві з високою долею культурологічної та психологічної достовірності до авторського уявного світу. Психологічна точність характеристики героїв є важливою складовою сприйняття та коректності інтерпретації як образів персонажів, так і системи образів твору в цілому.

Читач перекладу в своїй уяві повинен достовірно відтворити фантазійний світ з його героями, що описані автором в оригіналі

твору. Тому культурологічний та психологічний аспекти, що сприяють створенню так званого когнітивного шлейфу сприйняття тексту, є дуже важливими умовами коректності інтерпретації читачем тексту перекладу і його змістової та функціональної адекватності оригіналу.

Забезпечення можливості для читача перекладу інтерпретувати текст перекладу близько до інтерпретації авторського тексту читачами оригіналу постає перед перекладачем як екстралінгвістичне завдання, здійснення якого потребує ретельного аналізу всіх складових самого оригіналу і ще більш ретельного добору і вживання експресивних засобів мови перекладу. Тому в процесі попереднього перекладацького аналізу тексту художнього твору і потім, при його перекладі, не може бути випущеним або недооціненим жодний компонент, жодна деталь, навіть і така, яка для суто лінгвістичного аналізу не є релевантною. І чим меншим є мовний знак (в даному розрізі — вигук, розділові знаки при ньому), тим більшої уваги перекладача він вимагає. Таким чином, можна зробити наступні висновки.

1. В мовленні вигуківі висловлення вживаються не виключно за для вираження емоцій мовця; вони виконують низку різних прагматико-комунікативних функцій, зокрема: позначають згоду/заперечення; вживаються як зов, звертання; як маркер паузи, вагання; як питання або спонування до дії, команди; як формула ввічливості.

2. В англійській та російській, практично, однаковими є способи вираження вагання (*Um, Oh, Well* → хм, е/о, ну), спонування до нерухомості і мовчання (*Sh* → шшш), а також сильних емоцій (закликання Господу). В цих випадках в арсеналі мови перекладу є зареєстровані прямі відповідники, які і вживаються при перекладі.

3. Варіативність інтерпретації більшості вигуківих висловлень є наслідком абстрактності лексичного значення вигуку, яка постає як ситуаційно зумовлена полісемантичність. Тому в перекладі широке варіювання вживання вигуків, зареєстрованих як лексичні одиниці мови перекладу, є допустимим і виправданим.

4. Вживання у вигуківих ВЧ/НП пунктуаційних знаків не є релевантним для суто синтаксичного аналізу тексту, але є важливим чинником розуміння образів твору і тому має бути взятим до уваги при попередньому перекладацькому аналізі тексту оригіналу та при його перекладі.

5. Перекладацька стратегія має враховувати в якості суттєвих компонентів не тільки лексичний склад та стилістику твору, а також і синтаксис та пунктуацію.

Перспективним вважаємо подальший аналіз та наукове обґрунтування вживання висловлень часткової або нульової предикації в мовах та в плані їх перекладацької відповідності.

ПОСИЛАННЯ ТА ПРИМІТКИ

1. Корсаков А. К. Теоретические основы современного английского языка. Ч. 1: Синтаксис : [монографія]. — Одесса : ВМВ, 2013. — 344 с. — (англійською мовою)
2. Образцова О. В. Неструктурнопредикатные высказывания как элемент современного англоязычного дискурса: вариативность интерпретации // Слово, высказывание, текст в когнитивном, прагматическом и культурологическом аспектах : материалы VII Междунар. науч. конф., Челябинск, 21–23 мая 2014 г. / отв. ред. Л. А. Нефедова. — Челябинск : Энциклопедия, 2014. — С. 325–329.
3. Образцова О. В. Висловлення з частковою або нульовою предикацією в системі сучасної англійської мови (на матеріалі художньої прози XXI століття) : монографія // О. В. Образцова, О. М. Образцова. — Одеса : Освіта України, 2015. — 262 с.
4. Большой англо-русский словарь (БАРС) : в 2 т. — 3-е изд., стереотип. — М. : Русский язык, 1979. — Т.1. — 822 с.; Т.2. — 863 с.
5. Longman Exams Dictionary : New [212, 000 words] / managing editor Stephen Bullon. CD-ROM. — Longman, 2010. — 1833 p.
6. Браун Д. Ангелы и демоны [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://knijku.ru/books/angely-i-demony>
7. Майер Ст. Сумерки [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.555books.net/?p=Sumerki>
8. Brown D. Angels & Demons / D. Brown [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://readr.ru/dan-brown-angels-demons.html>
9. Eugenides J. Middlesex / J. Eugenides [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://readr.ru/jeffrey-eugenidesmiddlesex.html>
10. Gaiman N. American Gods / N. Gaiman [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://readr.ru/neil-gaiman-american-gods.html>
11. Haddon M. The Curious Incident of the Dog in the Night-Time / M. Haddon [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://readr.ru/mark-haddon-the-curious-incident-of-the-dog-in-the-nighttime>
12. Hosseini Kh. The Kite Runner / Kh. Hosseini [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.fb2lib.net.ru/book/123834>
13. McCarthy C. The Road / C. McCarthy [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://readr.ru/cormac-mccarthy-theroad>
14. Meyer St. New Moon / St. Meyer [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://readr.ru/stephenie-meyer-new-moon>
15. Meyer St. Twilight / St. Meyer [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://readr.ru/stephenie-meyer-twilight>